

МЕДИЦИНСКО СПИСАНИЕ

ИЗДАВА

ВАРНЕНСКОТО МЕДИЦИНСКО ДРУЖЕСТВО

Излиза на 1, 10 и 20 число сѣки мѣсецъ

ЦѢНАТА ЗА ГОДИНА

Въ България 8 лева

Въ странство 8½ « златни

ПОДПИСКИ СЕ ПРИЕМАТЪ

въ редакцията на

«Медицинско Списание», Варна

СЪДЪРЖАНИЕ: *Инициативен конгресъ въ Виена. — По болѣстѣта на Германския прѣстолонаслѣдникъ. — Сломилъ вратъ. — Библиография. — Съдържание на година втора Медицинско Списание.*

Хигиеническия конгресъ въ Виена.

(Продължение отъ № 34 н. край).

Миѣнието на профессора Бруарделя поддържаха Д-ръ Ковалский отъ Виена, Петреско отъ Букурещъ и Визадецкий отъ Лембергъ, като наведоха всичкитѣ разни примѣри. Емерихъ отъ Мюнхенъ намѣри че при всичкитѣ тѣзи примѣри все таки не е доказано че водата е била причина на инфекцията. Спорѣдъ него догдѣто не се научатъ да отличаватъ тифозната бацилла отъ бациллитѣ на земята и водата, които много ѝ приличатъ, догдѣто не могатъ да правятъ опити съ нея върху животни, до тогава тѣзи примѣри нищо не ще докажатъ, толкова повече че тифознитѣ бацилли всѣкога се ги намирали при свършването на епидемията.

При всичко това третата секция прне съ голѣмо болшинство слѣдующето предложение на профессора Бруарделя: «Тѣй като е доказана възможността на распространенето на инфекционнитѣ болѣсти презъ заразена вода за пиене, то една отъ най главнитѣ задачи на общественната хигиена трѣбва да бѣде доставянето на съвършенно чиста вода за населенята».

По въпроса за международното предпазване противъ епидемнитѣ говориха Валленъ отъ Парижъ, Мурфи отъ Лондонъ, Фин-

келбургъ отъ Бонъ и Зондреггеръ отъ Сентъ-Галленъ. Подиръ дълги дебати се прие предложението на Зондреггера, Валлена и Финкелбурга, състоящо отъ слѣдующето : третата секция на конгресса искава желание щото помежду различни държави да бѣде сключена една международна конвенция противъ епидемическитѣ болѣсти, както холерата, жълтата треска, чумата, и т. н. Тази конвенция трѣбва да има слѣдующи основи : 1) обявлението на всѣкий случай отъ холера, отъ жълтата треска, или отъ чума трѣбва да стане обязательно ; 2) необходимо е да се създаде въ центра на Европа, въ една неутрална страна, едно бюро за свѣдѣния, което по телеграфа ще получава съобщения за първитѣ случаи на тѣзи болѣсти и перподписчески съобщения за хода, на ендемитѣ и на епидемитѣ ; то немедленно ще предаде тѣзи съобщения на държавитѣ ; 3) конвенцията ще настоява върху необходимостта на оздравяването на портоветѣ и на различнитѣ центрове за съобщение, както напр. бързото изхвърленне на нечистотитѣ, доставяннето на една много добра вода за пиение и т. н. ; 4) държавитѣ които се влѣзли въ това съглашение ще се старатъ да побъркатъ на въскачването на лицата заподозрѣни въ инфекционни болѣсти, или на проваждането на заразенитѣ стоки и нѣща ; 5) корабитѣ които излѣзватъ отъ мѣстата къдѣто върлуватъ тѣзи болѣсти ще трѣбва да бѣдатъ снабдени отъ напредъ съ средства за гарантиране въ времето на пътуването на изолирането на болнитѣ и за дезинфекция ; 6) при пристигване въ нѣкой портъ на единъ корабъ който иде отъ една такава мѣстность къдѣто върлува нѣкой епидемия, една санитарна инспекция е задължителна ; 7) ако въ кораба има холерни случаи то болнитѣ немедленно трѣбва да бѣдатъ извадени отъ него и изолирани. Подозрителнитѣ ще бѣдатъ оставени подъ наблюдение догдѣто диагноза се потвърди ; 8) кораба ще бѣде подъ наблюдение всичкото време необходимо за гарантиране на дезинфекцията за да бѣде точно извѣстно че въ кораба нѣма повече гнѣздо за зараза ; 9) предъ влизаннето въ суезския каналъ ще се утвърди една международна санитарна служба презъ посредство на агенти назначени отъ александрийския международния санитарния съвѣтъ който има право да предписва мѣрки необходими за безопасността на Европа.

Тѣзи предложения се приеха съ болшинство на гласове, нѣкои отъ тѣхъ единогласно.

Същата секция се е занимавала съ въпроса за присаждането на бѣса по метода на Пастера и за присаждането на скотската чума (morve). Бѣше констатирано че числото на присаденитѣ животни които умиратъ отъ тѣзи болѣсти е помалко, отъ колкото на непри-

саденнитѣ. Колкото се касае до дѣйствието на присаждането на бѣса у хората, подирѣ аргументи за и противъ, се каза че при вснчкото признавани на голѣмата услуга на Пастера, все таки трѣбва да се правятъ още дълго време опити догдѣто се намѣри микроба на бѣса и само тогава присаждането на хората ще принесе нужната полза, а до тогава трѣбва да стане задължително само присаждането на бѣса у кучетата.

По въпроса за дифтерита и за неговото распространение, конгресса дойде къмъ слѣдующитѣ заключения: болѣстѣта е очевидно отъ инфекционно свойство. Презъ водата и другитѣ питателни нѣща той почти не се предава, тъй сѣщо и предаванието му отъ човѣкъ на човѣкъ е твърдѣ рѣдко. Главното му предаване е презъ въздуха, слѣдователно въ човѣка той влиза най главно презъ дишателнитѣ органи. Колкото за мѣстото отъ кѣдѣто произлиза зародиша на болѣстѣта, то за такова припознаватъ праха отъ боклука, отъ парцали, отъ слама и т. н. Освѣнъ това е доказанъ фактъ че дифтерита сѣществува и у домашнитѣ птици, а отъ тамъ като влѣзе въ боклука се предава съ прахъ на човѣка. За това докладчика по този предметъ предложи, щото боклука да се вдига въ закрити сѣндѣци, и ношемъ, сетиъ дупкитѣ за боклука да бѣдатъ изолирани, тъй щото прахъ който излиза отъ тамъ да не се распространява на всѣкъдѣ.

За алкоголизма (пиянството) членоветѣ на конгресса одобриха слѣдующитѣ предложения: средствата за борба противъ пиянство трѣбва да се употребляватъ още отъ дѣтство. За това трѣбва да служатъ, особно за бѣдни дѣца, училища, до колкото е възможно спорѣдъ системата на Фребеля; да се съставятъ дѣтски библиотеки съ поучителни и съ практически книги; да се наблюдаватъ сирачета възпитавани отъ общинитѣ. Държавата трѣбва да помага на частната инициатива, като улучшава педагогическата система на училищата и я прави попрактична. Реформитѣ трѣбва да се коснатъ преди вснчко до учителитѣ, не за да преподаватъ тѣ много нѣща, а за да развиватъ вкусъ къмъ ученето. Държавата трѣбва да се распореди за преподаванието въ първоначалнитѣ училища, и въ второстепеннитѣ, на хигиената, безъ да се уголѣмява при това числото на предметитѣ, да се организуватъ за момчетата практически школи за кулинарно искуство (за варение на ястия), а за момчетата, отъ 16 до 20 години, занаятчийщини.

Другитѣ мѣрки които обсеждаваше конгресса противъ пиянството се примѣнени само въ европейскитѣ държави.

Конгресса избра една комиссия за обсъждане на въпроса какъ да се събере идущия хигиенически конгресъ, и тази комиссия съ болшинство рѣши, че той ще се събере на 1891 година въ Лондонъ. За приготвяние на този конгресъ се избра пакъ една комиссия, състояща отъ слѣдующитѣ лица: Бруарделъ отъ Франция, Корфилдъ и Мурфи отъ Англия, Доброславинъ отъ Русия, Моссо отъ Италия, Ротъ отъ Германия, Груберъ отъ Австрия, Биллингсъ отъ Америка.

Въ послѣдното засѣданне докторитѣ — Коради отъ Павия и Инама-Стернегъ отъ Виена — четоха доклади за дълголѣтието и за развитието на човѣшкото население въ течение на 1000 години. Първия каза че не може да се обясни причината защо нѣкои хора живѣятъ дълго като се водили примѣренъ, въ хигиеническо отношение, животъ, а пакъ другитѣ, при всѣкакви излишества, пакъ умиратъ твърдѣ късно. Той констатира факта че твърдѣ малко хора има, които се преминали 100 годишенъ възраст, но доста много умиратъ помежду 90 и 100 години. Разбира се много условия играятъ роль при дълголѣтието, най повече наслѣдственността. Д-ръ Инама-Стернегъ казва че населението въ Европа силно се уголѣми отъ началото на настоящето столѣтие и намира главната причина за това въ прогресса на хигиената и на обществената нравственностъ, сѣтнѣ въ усилията на съвременното общество за улучшаванне на материалното и социалното положение на работницитѣ и на массата на населението.

Д-ръ А. Головина

Край.

По поводъ на болѣстѣта на германския престолонаслѣдникъ.

Преди нѣколко време ние бѣхме писали нѣщо по този въпросъ. Отъ тогава насамъ болѣстѣта взима до толкова заплашителенъ характеръ, щото открито, въ парламентитѣ почнаха да говорятъ за опасното положение на германския престолонаслѣдникъ. Това развълнува цѣлата Европа. Почнаха публично да обвиняватъ Макензи че той не го е цѣрилъ както трѣбваше, че не му е познналъ

болѣстѣта и т. н. На консилиумъ въ Санъ-Ремо (къдѣто се намира и до сега кронпринца) повикаха : профессора Шреттера отъ Виена, единъ специалистъ по болѣститѣ на грѣклана Д-ръ Краузе отъ Франкфуртъ и ассистента на профессора Бергмана отъ Берлинъ Д-ръ Браманиъ и пр. Всичкиѣ тѣзи специалисти, като преглѣдаха болния, въ присѣтствието на Макензи, намѣриха у него една опухолъ подъ гласната свѣзка отъ лѣва страна и освѣнъ това едно подутие около самото гласно отворстие. Това именно подутие обезпечи много докторитѣ, защото то можеше да причини моментална смѣртъ. Почнаха тогава да говорятъ за вида на операцията, като се съгласиха всички да остане при болния асистента на Бергмана, за да му направи трахеотомия (т. е. да му отвори грѣклана отвѣнъ) щомъ се появятъ знакове на удушване. Но това се разбираше като паллиативно средство, служащо само за отдалечаване на непосредственната опасностъ, а колкото за радикалното изсѣрнене, обсъждаше се въпроса трѣбва ли операцията да се ограничи само съ онѣзъ страна на грѣклана къдѣто има опухолъ, или да се извади той изцѣло. Германския престолонаслѣдникъ рѣши самъ този въпросъ, като се отказа категорически отъ всѣкаква операция. Предъ видъ на това рѣшение поканеннитѣ специалисти се разотидоха, като искааха очудване за мажеството съ което болния изслуша приговора върху себе си, защото докторитѣ бѣха на мнѣние че болѣстѣта му е неискѣрима, че то е ракъ. При приглѣждането и лимфатическитѣ слези подъ долната челюсть се оказаха уголѣмени. При всичко това обаче общото състояние на кронпринца продължаваше да бѣде добро, той идеше, спеше и лицето му не приличаше на болно. Въ такова положение бѣха работитѣ преди два мѣсеца. Вдругъ всичко се измѣни, опухолъта и подутието почнаха да спадватъ и кронпринца извади гнойно-крѣвни хрѣчки, които проводиха на профессора Вирхова за изслѣждане. Този послѣдния подиръ найъ точно изслѣждане не намѣри въ хрѣчкитѣ никакви елементи отъ ракъ, така щото медицинския мѣръ пакъ се е смаялъ, какво е това такова. Има гласове които казватъ че опухолъта е била просто абцесъ предизвиканъ отъ възпалението на ципата която покрива отъ вътрѣ грѣклана.

На 3 Декемврий въ Сан-Ремо пакъ е билъ повиканъ Д-ръ Макензи, и подиръ неговото изслѣждане германския правителственъ вѣстникъ е напечаталъ единъ официаленъ бюллетень, въ който казва че «отъ лѣвата страна на грѣклана се намира сега едно новообразоване което лежи малко по горѣ отъ подутнето което се появи по миналий Октомврий. Това послѣдното, като му истече съдържимото,

(за което говорихме по горѣ), се покри съ рѣбецъ и се намали въ размѣра си.

Както и да е, но кронпринца се осѣща въ настоящето време тъй добръ, както не е билъ отъ нѣколко мѣсеца насамъ, той се расхожда всѣкий день и съ кола и пѣшъ, само му запретяватъ да говори, тъй щото той е принуденъ да си исказва мислитѣ ѝ желанието писмено, на парченца книга. Германцитѣ много се радватъ, като се възроди у тѣхъ надежда че престолонаслѣдника имъ може да се спаси. Какво ще стане понататѣкъ ние пакъ ще съобщимъ на своитѣ читатели.

Разсѣжденията за болѣстѣта на кронпринца наведоха мнозина на мисълъ да-ли не ще може да се намѣри причината на рака, която до сега е още съвършено неизвѣстна. Тѣй като на послѣдно по-голѣмото количество на болѣститѣ се признава за инфекционно, т. е. произведено отъ низши организми, то естествено че и тукъ изслѣдванията на ученитѣ взеха това направление. Въ Берлинъ, въ присѣдствіето на многобройно събрание на което бѣха и различни медицински знаменитости, като Гергардтъ, Лейденъ, Бергманъ, и т. н. въ «Дружеството за вътрешната медицина», единъ младъ докторъ отъ Лейденовската клиника, Д-ръ Шейерленъ направи едно съобщение върху бациллата на рака. Той указа на разни опитвания да се пренесе рака отъ човѣкъ на животни и на скептическото отношение къмъ тѣзи опитвания. Подиръ това премина къмъ своитѣ собствени опити, като каза че той ги почна въ двѣ болници въ Щутгардтъ, кждѣто хирурга Бургардтъ му даде потребния за това материалъ. Той почна съ 10 рака на женската цица, която той тукъ-така подиръ операцията е носилъ неразрѣзана у дома въ анти-септическа превързка и тамъ е взималъ, съ стерилизирана презъ нягрѣване до червено, платинова игла, части отъ опухольта и ги е присаждалъ на хранителни среди. Освѣнъ това той е правилъ опити съ ракъ на матката, на стомаха и на други органи. Първата хранителна материя която употреби той бѣше стерилизирана (обезплодена) и свързата въ реактивни стѣкла жидкостъ отъ плевритенъ ексудатъ. Той пренесе въ тази жидкостъ малки парчета отъ веществото на рака, при температура отъ 39°. Подиръ 3 дена Шейерленъ заблѣжи на повърхността на жидкостѣта една тънка кожа, която по сетиъ почна да расте на вътрѣ. Отъ всѣния ракъ се направиха повече отъ десетина присаждания. Като се разглѣда тази кожа подъ микроскопъ, то се оказа, освѣнъ дълги на 1.5|1000 милиметра и 0.5|1000 милиметра широки прѣчко-образни бацилли, също такива голѣми оvoidни, зеленикави тѣла, съ ясно движение около

осъта имъ. Бациллитъ се боядисватъ въ всякаква боядисана жидкостъ, губятъ си боята презъ алкохолъ. Шейерлейнъ мисли че тѣзи овоидни тѣла се споритъ на бациллитъ. Въ разрѣзитъ отъ рака той до сега не е можалъ да ги открие, а ги е намѣрили само въ жидкостта. Бациллитъ въобще се намиратъ рѣдко, а споритъ по често. Споритъ почти всякога се представляватъ въ групи, или купове, като че се излѣзли отъ една капсула. Присядено на агаръ веществото отъ рака показва подиръ 12 часа една кожа състояща само отъ бацилли. Подиръ 12—14 часа почватъ да се образуватъ спори и почти всяка бацилла носи на единия си край една спора. Подиръ 24 часа има повече спори отъ колкото бацилли. Най роскошно растятъ новитъ бацилли на картофи, повърхността на които се покрива съ горѣпоменатата кожа, а по долнитъ части се показватъ червени. Като остаряватъ културитъ на дъното пада единъ черенъ осадокъ. Шейерлейнъ мисли че това произлиза отъ регресивното състояние на бациллитъ и съ това обяснява пигментирването на нѣкои карциноми. Вече въ Берлинъ е правилъ Шейерлейнъ присаждания на животнитъ, именно е присадилъ своитъ култури на 6 кучки. Въ течение на 14 дни подиръ присаждането се появи една доста мекка опухоль, която отъ началото достигна голѣмината на единъ орѣхъ, а послѣ се намали, стана като лешница, но при това твърда. Двѣ отъ кучкитъ бѣха убити, а другитъ живѣятъ още. Вскритието на убититъ показва въ присаденната частъ една опухоль отъ голѣмината на единъ бобъ съ уголѣмени клѣтки и епителондни образования. Въ опухольта имаше спори. Отъ постоянното появяние на бациллитъ и споритъ, отъ резултата на присаждането Шейерлейнъ изважда заключение че тѣ се производятъ на рака.

Д-ръ Гутманъ, извѣстенъ въ Берлинъ докторъ, горѣщо поддържа Шейерлейнъ, като каза че причината на рака се намѣри вече, че бациллата е на лице. Професоръ Д-ръ Френкель напротивъ намѣри методата за изслѣдване на Шейерлейна недостаточна, защото той е правилъ култури въ реактентни стѣкла, тѣй щото нѣма гаранции че намѣреннитъ микроорганизми не се влѣзли отъ вънъ, или че тѣ не се намиратъ въ рака заедно съ други още. Сетиъ нему се показва чудно че една бацилла която може да се развива на най обикновенната хранителна почва не произвежда въ животнитъ подиръ присаждането поостри и пообширни процеси отъ колкото онѣзъ които се описани отъ Шейерлейнъ.

Шейерлейнъ силно защитава своята бацилла, той отблъсна опроверженията на профессора Френкеля, като теоретически. Той е

изследвалъ 40 опухоли, отъ всѣка една е направилъ 10 препарата, тъй щото е увѣренъ че той е открилъ бациллата на рака. Обаче всичкитѣ доктори, съ малки изключения, като Гутманъ напр., намиратъ че доказателствата на Шейерлейна не се толкова силни както ги изисква бактериологията и че той не може и да ги сравни съ онѣзъ които представи Кохъ при своето откритие на туберкулозната бацилла.

По поводъ на болѣстѣта на кронпринца, профессоръ Шторкъ, единъ отъ специалиститѣ по болѣститѣ на гръклана, държа лекция въ виенската клиника, като се спре особно върху новообразованнията въ този органъ. Той дойде къмъ заключение че често отъ единъ мекъ папиломъ се образува една злокачествена опухоль, при която роста на папилома на повърхността се прекратява, но расте на вътрѣ и малко по малко показва характеръ на ракъ. Папиломитѣ (известни въ обществото подъ названието на полипъ) могатъ да се опериратъ лесно, като се отдѣлятъ отъ повърхността на органа, но щомъ се появи въ тѣхъ раково преобразование трѣбва да се оперира освѣнъ новообразованието и частъ отъ органа където има неговни продължения.

Сетнѣ профессоръ Шторкъ каза че рака на гръклана, ако го не барашъ, може да си стои въ течение на години, безъ да повреди организма. Всичкитѣ средства които раздражаватъ, ускоряватъ растението на рака. Въ поголѣмото количество на случаи новообразованнията въ гръклана се отъ една страна, тъй щото презъ изрѣзване на едната половина на гръклана може да се достигне добъръ резултатъ за функциитѣ на гръклана. Но ако се чака съвсѣмъ дълго, тогава новообразованието минава и на другата страна на гръклана и прави необходимо неговото изваждане изцѣло.

Д-ръ А. Головина

Сломенъ вратъ.

Въ 17-й номеръ на «Медицинско Списание» отъ 1-й Януарий е описанъ единъ случай на сломяване вратъ отъ прескачане и

капичканне. Подобенъ единъ случай описва Д-ръ Myers, 23-годишенъ атлетъ гвардиецъ, като се хвърлилъ (когато се къпалъ) въ водата съ главата на долу на плитко една мѣсто (2 фута). Строшилъ си 5-та шийна позвоночна костъ. Въ това време той не изгубилъ съзнанието си, а напротивъ лѣжалъ подъ водата и на пълно съзнавалъ че билъ съвършено парализованъ; и при това «старалъ се да задържи дѣхание си, додѣто му достигне помощъ». Другаритѣ му, който го извадили, тутакси го отнесли въ болницата, дѣто отначалото у него имало параличъ на долната половина на тѣлото, а подиръ нѣколко дни присѣдинилъ се параличъ и на горнитѣ конечности. Съ време у него се развили пролѣжни рани (всичкитѣ меки части на цѣлия гърбъ се обърнали на зловонящъ гноенъ тулумъ, и т. н.). Още повече че болния преживѣлъ 10 мѣсеци. При вскритието, тѣлото на 5-та шийна позвоночна костъ се намѣрило смазано и измѣстено назадъ; притиснатия грѣбначний мозъкъ «намѣрилъ се почти съвършено разрушенъ» на сѣщото мѣсто при смазаната костъ. Отъ вътрѣшнитѣ органи пострадали само бѣбрецитѣ (бѣбрецитѣ цѣли унищожени отъ гнойно възпаление) и пикочний мехуръ възпаленъ) циститъ силно задебеляване на стѣнитѣ). Врачъ № 44. 87 г.) Разликата е била тая че у нашия боленъ параличътъ се появи изеднажъ въ всичкитѣ оконечности — това показваше че притисканнето е било още по силно и се пресякло на минутата всяко нервно съобщение, цистита се появи много скоро, и болния живѣ само три мѣсеца.

Д-ръ П.

Библиография.

Г. Доцентъ Яворскій, отъ Краковския Университетъ, има добрината да проважда въ нашата редакция отдѣлни издания на своитѣ научни изслѣдвания, за което ние му сме много признателни. Обаче до сега ние нѣмахме възможность да говоримъ за тѣзи хубави издания на Д-ра Яворски (W. Jaworski). Тѣй като програмата на нашия вѣстникъ не ни позволява да говоримъ обширно, особно за специални научни въпроси, каквито разгледва Д-ръ Яворскій, то ние ще бждемъ по възможность кратки. Въ «Deutschen Medicinischen Wochenschrift» 1887 бр. 36—38 се появи труда на Д-ра Яворскій, препечатанъ послѣ като отдѣлно из-

данне ѝ озаглавленъ тѣй: «Ueber die Wirkung der Säuren (Salz, Milch Essig, und Kohlen — Säure) auf die Magenfunction des Menschen, sowie deren therapeutische Anwendung. Von Doc W. Jaworski». Berlin und Leipzig. Verlag von Georg Thieme. 1887. т. е. за дѣйствието на киселинитѣ (солената, млечната, оцетната и въгленната) върху функциитѣ на стомаха у чловѣка, и за неговото терапевтическо прилаганне.

Д-ръ Яворскій е правилъ своитѣ опитѣ въ медицинската клиника на профессора Корчинскій, както върху хора съ нормаленъ стомахъ, тѣй също и върху такива съ боленъ. Освѣнъ киселинитѣ той е правилъ надъ сжщитѣ лица паралелни опитѣ съ дестилирована вода, при еднакви условия, за да види каква частъ отъ дѣйствието принадлежи на киселинитѣ и каква на водата. Изследванната се биле правени както върху хора които представляваха нормално отдѣление на солена киселина, тѣй върху хора у които това отдѣление е било усилено, или же бѣше съвършено унищожено. Пунктоветѣ които искаше да разясни съ тѣзи опити Д-ръ Яворскій бѣха слѣдующитѣ:

1) По кой начинъ введенитѣ киселини влияятъ върху отдѣлението на стомаховитѣ киселини?

2) Какво става съ образуването на пепсина подъ влиянието на киселинитѣ?

3) Какво влияние иматъ киселинитѣ върху съставнитѣ части на съдържимото въ стомаха?

4) Какви измѣненія претърпяватъ отдѣленията на слизистата ципа на стомаха презъ дълговременно употребяване на киселинитѣ?

5) Какви субективни симптоми предизвикватъ употребениитѣ въ излишекъ киселини?

6) Подиръ колко време введенитѣ киселини излѣзватъ отъ стомаха, или се всмукани?

Субектитѣ върху които бѣха направени опити имаха: 1) нормални функции на стомаха; 2) слизистъ катарръ съ пълно отсъствие на солена киселина; 3) същото; 4) ракъ на стомаха, придруженъ съ слизистъ катарръ; 5) също; 6) постоянно преувеличено отдѣление на киселинитѣ; 7) ненормале въ механизъмъ на стомаха.

Ето къмъ какви заключения е дошелъ Д-ръ Яворскій отъ тѣзи опити: преди всичко киселинитѣ трѣбва да се употребяватъ когато стомаха произвежда малко киселини, или съвсѣмъ не произвежда. Тѣхното употребление има за цѣль да поощри химизма

на смияването и по този начинъ да възстанови нормалното смияване. Но за да се дава не по капки. За да се приближиш къмъ нормалнитѣ обстоятелства, трѣбва да се даде поне 200 кубически сантиметра $\frac{1}{10}$ нормална солена киселина, т. е. 1 гр. 50 сантигр. солена киселина официнеденъ растворъ, непосредствено преди или подиръ обѣдъ. Но и двойно количество, именно 3 грамма, е било употребено отъ Д-ръ Яворскій, въ по голѣмото количество на неговитѣ опитѣ, и той не е видѣлъ отъ тѣхъ нищо лошо. Той мисли че единъ стомахъ свободенъ отъ киселина може да задържи голѣма частъ отъ тѣхъ, така щото не всичкитѣ киселини дѣйствуватъ. Сѣтне той забѣлѣжи че употреблението на есенция отъ пепсинъ при недостатѣкъ на киселина въ стомаха е излишно, но не е вредително, защото презъ введенната солена киселина се отдѣлява толкова пепсинъ отъ слизистата ципа колкото е потребно за нормално смияване.

2) При усилено отдѣляване на солена киселина, употребяването на тази послѣдната е противопоказано, както би трѣбвало да се мисли. Обаче автора указва на нѣкои отъ своитѣ опити при които това усилено отдѣляване се прекрати подиръ употребяването на киселинитѣ, но притурва че тѣзи резултати не могатъ да се считатъ като рѣшающи, защото само подиръ вътрѣшно изслѣдване той сѣвѣтва да се даватъ такива средства които раздражаватъ слизистата ципа на стомаха, предъ видъ на това че може да има язви.

3) Колкото се касае до употребяването на киселинитѣ въ форма на кисели ястия или питиета, то, спорѣдъ при чинескитѣ опити, тѣ иматъ у много лица благоприятно влияние върху катарръ на стомаха. Тѣ дѣйствуватъ на отдѣляването на киселина и съ това помагатъ на смияването. Лица които страдатъ отъ усилено отдѣляване на солената киселина иматъ обикновено голѣма жажда, особно обичатъ кисело. Д-ръ Яворскій обяснява туй съ това че введенитѣ киселини не само не успяватъ отдѣляването на киселината, но напротивъ я разтварятъ и въ същото време намаляватъ нейната смилителна сила. Тѣй щото автора препорѣчва употребяването на кисели ястия и питиета даже при катарръ само стомаха съ усилено отдѣляване на солена киселина, съ исключение на случаи когато има язви въ стомаха, или при расширяване на стомаха, при което става аномално брожение

На края автора се защитава противъ нападенията на «*Berliner Klinische Wochenschrift*» който е написалъ че неговия трудъ е повърхностенъ, че основанията му се опиратъ на погрѣшни методи и т. н., като казва че той се е опиралъ само върху добри наблюдавани фактове, които можаха да се откриятъ само по начина който е избралъ той.

«*Zum gegenwärtigen Stand der Cholerafrage. Von Max von Pettenkofer. 745 S. München und Leipzig 1887.*» (Къмъ съвременното положение на въпроса за холерата. Отъ Макс Фонтъ-Петенкофера. 745 страници. Мюнхенъ и Лейпцигъ 1887.) Подъ това заглавие се появи на послѣдно обширенъ трудъ на знаменития мюн-

хенския профессоръ, който неотдавно, на хигиеническия конгресъ, заедно съ Вирхова и Бруарделъ, е билъ предметъ на общо внимание. Труда има най главно за цѣль борба противъ контагиониститъ, както ги нарича той, на челото на които стои Кохъ, който открилъ запятайната бацилла въ испражненията на холернитъ болни. Петенкоферъ предлага да се остави старото дѣленіе на инфекционнитъ болѣсти на : контагиозни (заразителни отъ човѣкъ къмъ човѣкъ), миазматически (отровата на които се намира въ мѣстността) и контагиозно-миазматически, и да се замѣсти съ слѣдующето : когато заразителната материя се образува въ тѣлото на човѣка и отъ болнии се предава на здрави хора, подобни болѣсти да се наричатъ «ентогенни» ; когато заредиша на болѣстѣта се умножава въ онова което обкрѣжава човѣка и отъ тамъ предизвиква нови зарази «екзогенни», а най сетѣ оиѣзъ болѣсти у които и едното и другото е възможно «амфигенни». Холерата и коремния тифъ спорѣдъ Петенкофера се екзогенни. Въ това дѣленіе има разлика отъ предишното въ това че по преди се мислили че въ тѣзи послѣднитъ болѣсти заразителната материя като влиза въ човѣка става тамъ по способна за инфекция и въ такѣвъ видъ се испражнява на вънъ, но поособни причини не предава всѣкога болѣстѣта на хората, на право, а презъ посредството на онова което го обкрѣжава ! А Петенкоферъ не признава че холерния боленъ може да предаде болѣстѣта си презъ испражненията, а мисли че тя се развива само въ почвата и се пренаси презъ нея. За това лицето което я пренаси нѣма никакъ смѣхъ да бѣде самъ боленъ. Като потвърждение на своята теория че холерата не е ентогенна болѣсть Петенкоферъ привежда факта че оиѣзъ хора които иматъ най повечето сношение съ холерни болни, както докторитъ и служителитъ, рѣдко се разболяватъ. Факта че иерачкитъ често се разболяватъ, Петенкоферъ го обяснява не съ това че дръхитъ на болнитъ се оцапани съ испражнения, а съ това че тѣ се дошли отъ такова мѣсто гдѣто е имало холера. Най повечето Петенкоферъ се занимава съ любимата си тема : влиянието на строеніето на почвата и распредѣленіето на водата въ нея върху разпространяваніето на холерата. Тѣй сѣщо доста много говори Петенкоферъ за холерата на вапоритъ и обръща внимание на това че като излѣзе вавора въ откритото море, ако и да е имало холера, тя се прекрѣтава. И това той го обяснява съ своята почвенна теория, и ако се появяватъ холерни случаи на вапоритъ, то значи че тамъ е имало такива условия които приличатъ на почвеннитъ. Петенкоферъ се склонява на това че въздуха може да бѣде носителъ на зародишитъ на холерата, но положително отрицава че тя може да се разпространява презъ водата за пиење. Теорията на Петенкофера само въ едно е съгласна съ теорията на Коха и неговата школа, именно че не всѣкий човѣкъ е еднакво чувствителенъ къмъ заразата и че за това трѣбна да има индивидуално предрасположение. Петенкоферъ иска за предупреждение на холерата да се правятъ мѣстата невъсприемчиви за нея. Сетѣ той иска съвършено да се унищожатъ карантинитъ, като ги признава напълно безполезни.

Д-ръ А. Головина.

СЪДЪРЖАНИЕ:

на «МЕДИЦИНСКО СПИСАНИЕ» ВТОРА ГОДИНА.

	Стр.
Азотнитъ храни	102 и 122
Антифебринъ—ново противотрескаво средство	239
Апаратъ противъ нощнитъ поллюции	233
Бани	49
Безсъзнателно състояние	442
Библиография	569
Буклуцитъ (купищата)	107
Варн. Мед. Друж. (Проток. № 4 отъ засѣд. на—)	55
» » » (Прот. № 6 отъ засѣдан. на—)	465
Влагата въ къщний въздухъ	337
Водата за пиене	34
Въздуха и неговото значение 193—214—289 и	337
Въспитание и здравие	398
Вѣстникъ судебной меднц. и обществ. гигиѣны	559
Друминъ—ново мѣстно анестезирующе средство	282
Дрѣхи	49
«Еженедѣльная клиническая газета»	528—544—560
Еженедѣльная Меднц. газета «Врачъ»	527—558
Етиологията на азиатската холера по изслѣд.	
на послѣдн. холерна епидемия въ Испан.	39 и 81
Етиологията на холерата	29
» на тежката болѣсть (typhus abdominalis)	36
» на туберкулозиса (охтиката, веремъ) и	
предпазителнитъ мѣрки	4
Ефедринъ—ново мидриатическо средство	525
Жилището	61 и 65
Замръзване	395
Змия въ пищеварителния каналъ	411
Игнѣна на занятията, въ които умственний	
трудъ преобладава	401
Игнѣна на кожата	49
» » косата	445
» » рѣцѣтъ	58
» (Промышленна и професнонална—)	385-401-433
» (Училищна-) 199-218-247—341—406—460—505	
Игнѣнячески конгресъ въ Виена 485-502-515-555-561	
Извлечение отъ Протоколъ № 6 на Варненското	
Медицинско Дружество	465
» отъ селската игнѣна на J. Vidal	33
Изгоряване	366
Излѣкуване невралгията на лицето съ коканинъ	233
Изслѣждане на Мухоедема	417
Изъ меднц. прѣсса	128-173-230-280-382-425-524
Интересенъ боленъ	305

Ископаемо брашно при лѣкуване ранитѣ и кожнитѣ болѣсти	231
Какъ да се отбѣгва преждевременната старость	158
Какъ да дѣйствуватъ микробитѣ	69
Какъ ледъ ще имаме за на лѣто въ Варна?	143
Каломеля въ сърдечнитѣ болѣсти	286
Канадолъ—като мѣстно анестезирующе средство	524
Каето (опасноститѣ на—)	223
Кокаина (отровителнитѣ свойства на—)	46
Коклюша (лѣкуване на —)	64
Корреспонденция	320—432—464—543
Косата (Игнена на —)	545
Крѣвотечение	345
Купищата (буклукитѣ)	107
Лѣкарската тайна	139
Лѣкуване на коклюша (магар. кашлица юргаджа)	64
» на охтиката съ бораксъ	526
» на тѣстината	155
Лѣсоветѣ и тѣхното изсичане	532
Мазнитѣ храни	152
«Международная клиника	208—224—543—559
Меланемия	381
Ментолъ при охтиката	383
Метилалъ—ново снотворно средство	284
Микробитѣ (какъ дѣйствуватъ —)	69
Микробитѣ въ болѣститѣ на очитѣ	185—206
Млѣчния рѣжимъ (пълнитѣ храни и —)	17
Намѣствачитѣ (чиглѣжнитѣ)	12
Наставления и мѣрки какъ да се пазятъ хората отъ холера	57
Нѣколко думи върху въпроса за тетаносъ	369
Нѣколко думи по набора въобще и по набора въ Варнен. окръгъ въ частностъ	97-113-145-161
Ново снотворно средство — Метилалъ	284
Обеззаражающитѣ свойства на пърженото кафе	463
Обуздаване на пиянството въ Белгия	204
Обявление	48—64—80
Опасноститѣ на каето	223
Опасностъ на отравяне съ Santonin	240
Особена религиозна секта въ Россия	95
Отравяне	449
» съ морфий (Рѣдкъ случайна—)	283
» съ таллий	382
Отровени рани	349
Отровителнитѣ свойства на кокаина	46
Отъ Редакцията	112-160-176-320-336-352-400-464
Охтиката (Етиологията на —)	4
» (Ментолъ при —)	383
» (Прахъ отъ месо при —)	425

Очила въ видъ на раковина отъ фарфоръ при очнитъ болѣсти	282
Още за Ammonium picronitricum	513
Още по въпроса за пушението тютюня	431
Паразититъ на кръвта въ блатнитъ трески 325-372	
Пианството въ Белгия (Обуздаване на —)	204
Питиетата	168—177
По въпроса за пѣтищата по които микробитъ влизатъ въ животния организмъ	420—493
По въпроса на наставленията на Д-ра Голинера какъ трѣбва да живѣе човѣкъ, ако иска да бѣде здравъ 497	
По етиологията на трахомата	520
По поводъ на болѣстѣта на Герман. престолонасл. 564	
Прахъ отъ месо при охтиката	425
Предисловие	3
Предизвикване мѣсечни очищения чрезъ външния 235	
Предпазване отъ полерата	276
Преждеврѣмнената смъртъ. (Какъ да се отбѣгва) 158	
Пренасяние	451
Пренасяние и предаване скарлатината чрезъ второ лице	234
Преобразование на мѣрките за пазение здравие- то въ Берлинъ	87
Прилѣпчивостта на дребната, едрата и вът- ренната шарки още отъ самото имъ нач. 282	
Причинитъ ѣ появяването на холерата 225	
Промисленна и професионална ѣгнена 385—401—433	
Протоколъ № 4 на Варнен. Медич. Дружество 55	
„ № 6 на Варнен. Медич. Дружество 465	
Пушение сѣра противъ коклюша	230
Пълнитъ храни и млѣчния режимъ	17
Първа помощъ при нещастни случаи 252—268—302	
. 312—344—362—392—408—439—449	
Ражданне въ врѣме на хипнотическия сънь	95
Размѣстванія и растагванія на сухожилията	365
Разни	93—349—431
Разсѣвяването на туберкулознитъ бацили чрезъ мухитъ	512
Растителнитъ храни	129
Рѣдкъ случай на incarcerationia	481
Рѣдкъ случай на отравяние съ морфий	283
Рѣцѣтъ (Игнена на —)	48
Самаритянски упражнения	459
Свѣтлина и животъ	399
Селската игнена (Извлечение отъ — на J. Vidal)	33—61—107
Сиолисъ въ продължение на 64 години	281
Сломенъ вратъ	568

Сломяване вратъ отъ прескачане и капичкане	110
Случай на смъртъ отъ манипулации за помѣт- нуване	273
Смъртността въ гр. Варна презъ м. Юлий, Августъ, Септ. и Октомвр. 1886 год.	96
Смъртността на дѣцата отъ 1 до 11 мѣсеци спорѣдъ вида на храната съ която се хранятъ	368
Спиртнитѣ питиета	415
Стенокарпниъ — ново мѣстно anaestheticum et mydriaticum	526
Сърнокислия атропинъ противъ кръвохраченнето	230
Тайна (За лѣкарската —)	139
Тежката болѣстъ (По етилогията на —)	36
Терапевтическа игиена 17-102-122-129-152-168-	177
Терапията на червенката	85
Топли минерални бани въ България	529
Трансфузията (преливане кръвъ) и инфузията	175
Трахомата (По етилогията на —)	520
Туберкулозиса (Етилогията на —)	4
Тютюня (Употрѣблението на —)	261
“ (Още по въпроса за пушеннето на —)	431
Удаване	396
Удушаванне	439
Умствено пресилване	308
Употрѣблението на тютюня	261
Уставъ на Варненското медицинско Дружество	444
Училищна игиена 199-218-247-341-406-460-505	
“Хирургическій вѣстникъ”	527—557
Холера (Наставления и мѣрки какъ да се пазятъ хората отъ —)	57
Холерата	72—74
“ (Предпазване отъ —)	276
“ (Причинитѣ и появяването на —)	225
“ (По етилогията на —)	29
“ спорѣдъ най нова точка на зрѣннето	209—225—241—257—275—294
Храната въ трескавитѣ болѣсти	353
Храни (Азотнитѣ —)	102—122
“ (Мазнитѣ)	152
“ (Растителнитѣ —)	129
Червенката	85
Чикъжкчинтъ	12
Aether противъ въшкитѣ	231
Ammonium picronitricum	483—513
Cocainum miriaticum въ хирургията	192
Echinococcus hepatis	321
Extractum piscidiaе erythrinaе като narcoticum	232
Extractum stigmatis maidis при тришера	232
Hemicontractura	135
Sparteium silfaricum като средство при сърдечнитѣ болѣсти	173
Staphylococcus piogenis albus et aureus като причина на “ gangraena pulmonum	231